

4,3 procent för att därefter växa med drygt 2 procent per år.

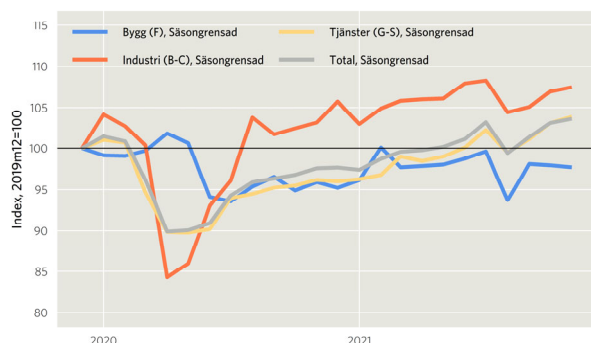
Under 2022 ser vi en fortsatt stark BNP-tillväxt samt normalisering av sammansättningen av BNP. Inte minst kvarstår betydande normalisering mellan varu- och tjänstekonsumtionen, där en markant återhämtningen ännu väntar för delar av tjänstekonsumtionen (liksom för produktionen). Det är den inhemska efterfrågan som, i bidragstermer, höjer BNP framöver. BNP förväntas öka med 3,6 procent i år och 1,6 procent 2023. Därefter är utvecklingen i vår medelfristiga kalkyl mer utbudsstyrd. På lång sikt ges BNP då av kapitalstocken, antalet arbetade timmar och den teknologiska utvecklingen.

Högre produktion och produktivitet

Att smittspridningen av covid-19 tog fart igen under november tycks ha tryckt ner medelarbetstiden rätt mycket, om än tillfälligt. Därutöver har andra infektionssjukdomar som RS-viruset spridit sig under vintern. En ökad sjukfrånvaro, vård av barn och reglerna för karantän är saker som håller tillbaka medelarbetstiden även första kvartalet 2022. Därefter bedömer vi att många kommer återgå till jobbet som normalt. Arbetsinsatsen, mätt som antalet arbetade timmar dämpas dock tydligt av ovan faktorer, i slutet av förra året och i början av detta år. Någon motsvarande dämpning av antalet sysselsatta, eller för BNP (likt försvagningen av arbetade timmar) indikeras dock inte av tillgänglig statistik i nuläget. På kort sikt pekar den senaste tidens utveckling på att arbetsproduktiviteten stiger ytterligare. Faktum är att produktivitetstillväxten har varit riktigt hög under pandemin (diagram 7).

Diagram 6 • Produktion i olika sektorer

Nivå jämfört med kvartal 4 2019

Källa: SCB.

Utvecklingen för produktiviteten på aggregerad nivå analyseras med fördel utifrån hur olika sektorer har påverkats under pandemin. Inledningsvis föll produktionen mer i varubranscherna än i tjänstebanscher. Ett halvår in i pandemin, i augusti 2020, nådde produktionsnivån i svensk varusektor åter samma nivå som i december 2019. För tjänstesektorn tog anpassningen längre tid. Inte förrän i juni 2021 var produktionsnivån återställd till nivån i december 2019 (se diagram 6). Dessa skiften i sammansättning, av såväl produktion som konsumtion, påverkar i nuläget såväl trenderna för inflationen (se nästa avsnitt) som produktiviteten (se näst-nästa avsnitt).

En modell för vinnare och förlorare i pandemin⁷

Beskrivningen av varu- och tjänstesektorns produktion ger en förenklad bild av ett mer komplext skeende. Beteendeförändringarna som pandemin har fört med sig har skiftat hushållens efterfrågan. Hur mekanismen påverkar företag och branscher beror också på företagets förmåga till lärande och anpassning (som genererar produktivitetstvinster för de mest gynnade). Sedan pandemins utbrott har hushållens efterfrågan växlat från mer kontaktnära till mindre kontaktnära varor och tjänster. Restaurang- och biobesök har bytts ut till matvaruhandel och strömmad film i hemmasoffan. Varor och tjänster utsatta för smittorisker har substituerats mot mindre riskfyllda motsvarigheter. Omställningen har genererat vinnare och förlorare bland företagen, såväl i kontaktnära som icke kontaktnära branscher. Förutom att störa efterfrågan och fördelningen av efterfrågan på varor och tjänster, har pandemin också rubbat arbetsutbudet. I kontaktnära sektorer har arbetsutbudet minskat, vilket har påverkat produktionen negativt. Om antalet arbetade timmar minskar under en längre period i en sektor kan den negativa produktivitetseffekten bli långvarig.

Sammantaget betyder det att olika delar av ekonomin påverkas olika. Den sektor som erbjuder säkra substitut växer på den kontaktnära sektorns bekostnad. Sektorn med mindre kontaktnära varor och tjänster minskar samtidigt till följd av minskade inkomster för de som arbetar i andra sektorer. Även om störningarna i utbud- och efterfrågan avtar kommer skillnaden mellan sektorerna att kunna bestå under en lång tid framöver. Avgörande för detta är förmågan till anpassning och lärande, som uthålligt kan höja produktiveten i den

⁷ Stycket nedan bygger på <https://www.nber.org/papers/w29713>

Tabell 1 • Nyckeltal för svensk ekonomi

Procentuell förändring						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BNP, fasta priser*	-3,2	4,9	3,6	1,6	1,4	1,8
Arbetade timmar*	-3,8	1,3	3,3	2,3	0,7	0,2
Timplön, NR*	4,9	4,3	1,3	1,5	2,6	3,0
Löne-summa	0,9	5,6	4,6	3,8	3,3	3,2
Timplön, KL*	2,1	2,8	2,5	2,5	2,6	3,0
Skatteunderlaget	2,1	5,0	4,2	3,9	3,3	3,3
" " underliggande	2,7	5,3	4,7	3,5	3,3	3,3
Arbetslöshet***	8,6	8,8	7,8	7,5	7,5	7,5
KPIF	0,5	2,4	2,8	1,2	1,7	2,0
KPI	0,5	2,2	2,7	1,4	2,1	2,4
Reporänta, årets slut**	0,00	0,00	0,00	0,25	0,50	0,75

* Kalenderkorrigerad utveckling.

** Konjunkturlönestatistiken

*** Procent.

Källa: Statistiska centralbyrån, Sveriges Kommuner och Regioner.

Skatteunderlaget fortsätter att öka starkt 2022

Det underliggande skatteunderlaget växte i nominella termer med nästan 5,3 procent förra året och förväntas öka med 4,7 procent 2023. Därefter ligger ökningstakten på i genomsnitt 3,4 procent per år, vilket är cirka en halv procentenhet lägre än genomsnittet för 2012–2021. Den viktigaste förklaringen till den starka utvecklingen förra året och i år är att lönesumman ökar starkt (80 procent av skatteunderlaget). Dels är det en återhämtning från ett svagt 2020 och dels vissa tillfälliga effekter. Till ökningen av skatteunderlaget i år bidrar även den största höjningen av de inkomstanknutna pensionerna på några år. I år hålls dock skatteunderlagets faktiska ökning tillbaka av en höjning av grundavdragen för personer som fyllt 65 år, i enlighet med den gemensamma budgetreservationen från M+KD+SD som riksdagen antagit. Effekten av detta för regionernas skatteintäkter neutraliseras genom en motsvarande höjning av de generella statsbidragen.

Tabell 2 • Skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Procentuell förändring							
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Faktiskt skatteunderlag	2,8	2,1	5,0	4,2	3,9	3,3	3,3
Regelförändring*	-0,8	-0,6	-0,3	-0,5	0,3	0,0	0,0
Underliggande	3,6	2,7	5,3	4,7	3,5	3,3	3,3
Prisutveckling	2,4	1,2	2,9	1,8	3,1	1,9	3,0
Realt skatteunderlag	1,2	1,4	2,3	2,8	0,4	1,4	0,3

*Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.

Källa: Skatteverket och Sveriges Kommuner och Regioner.

Regelförändringar sammanfattar beräknade effekter av förändringar i skattelagstiftningen vilka påverkar det kommunala skatteunderlaget och som neutraliseras genom höjningar/sänkningar av det generella statsbidraget.

Underliggande skatteunderlag beskriver det faktiska underlaget justerat för regelförändringar; ett mått som visar den underliggande utvecklingen för den kommunala skattebasen.

Prisutveckling avser här den sammanvägda prisutveckling som SKR beräknar för verksamhetskostnaderna inom kommuner och regioner på aggregerad nivå; löneökningar är den enskilt viktigaste faktorn (priset).

Realt skatteunderlag avser att beskriva utvecklingen i reala termer för det underliggande skatteunderlaget, det vill säga med hänsyn tagen till de prisförändringar som antas för kommuners och regioners kostnader kommande år.

Frågor om prognoser och **MakroNytt** besvaras av:

Anders Brunstedt tfn 08-452 78 19

Patrik Jonasson tfn 08-452 73 62

Anna Kleen tfn 08-452 77 62

Bo Legerius tfn 08-452 77 34

De kan även nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn @ skr.se